

Lise Lyck, danskur búskaparfrøðingur:

Bankakanning eigur at ganga Føroyum á mæti

Tað hevur alstór-
an týðning fyri
Føroyar, at al-
menna skuldin
verður minkað.
Hetta kann ger-
ast, um nevndin,
ið kannar banka-
málið, áleggur
danska statinum
at rinda Føroyum
1,5 mia. kr. fyri
yvirtøkuna av
bankanum. Og
tað vónar danski
búskaparfrøðingurin
Lise Lyck fer at
henda. Úrslitið
kann verða, at
føroyskt vinnulív
fær nógv størri
rásarúm, og at
viðurskiptini mill-
um Danmark og
Føroyar gerast
betri



Lise Lyck, danskur búskaparfrøðingur: Ein fyrri Føroyar positivt avgerð í bankanningini kann betra munandi um støðu Føroya í framtíðini og hon kann eisini vera við til at betra viðurskiptini millum Danmark og Føroyar. Mynd jan

JAN MÜLLER

Nógv er broytt til tað betra í føroyska samfelagnum, síðani myrk skýggi í 1992 lögdu seg yvir allar Føroyar. Arbeidsloysið er minkað, og fólkaflytingin stødgað. Men hvussu sær so framtíðin út fyri føroyska búskapin?

Ein av teimum, sum við jøvnum millumbili hevur úttalað seg um føroysk viðurskipti og annars um viðurskiptini millum Føroyar og Danmark er danski búskaparfrøðingurin Lise Lyck.

Hon er í Føroyum í hesum døgum saman við samfelagsgranskarum úr fleiri øðrum londum.

Toskurin og eydnan

Lise Lyck viðgongur, at tað eru viðurskipti, sum eru við at broytast til tað betra í føroyska samfelagnum. Hon heldur eydnan hevur lutvist verið við okkum, tí toskurin er komin aftur. - "Gudskevel for det" leggur

hon brosandir aftrat.

Men hon er eisini sannførd um, at hugburðurin hjá føroyingum er broyttur - at føroyingar í dag betur skilja, at tað skulu gerast broytingar. Aftrat hesum kemur oljan sum ein nýggjur møguleiki.

-Men ein má gera sær greitt, at broytingar taka tíð. Tað er tí so ómetaliga týðningarmikið nú at hyggja at teimum møguleikum, sum eru fyri at menna og bygga upp vinnugreinir umframt fiskivinnuna.

Vit mugu viðganga í dag, at tað finst ikki í øllum heiminum ein búskapur, sum kann bera eitt vælferðaršam: felag, og sum byggir á fiskivinnu einsamalla.

Lise Lyck vátar, at áðrenn kreppan tók seg upp, vóru tað einans Føroyar í øllum heiminum, sum kundu koma undir tað kategoríina. Hetta bar til, tí føroyingar høvdu specialiserað seg so nógv - at tað bar til at hava eitt vælferðarsam-

felag einans bygt á fiskivinnu.

-Men eftir at tað búskaparliga rásarúmið er vordíð so nógv skert, er tað ikki møgulegt longur. Tí er tað altavgerandi fyri Føroyar at fáa annað virksemt í gongd.

Læra av hvørjum øðrum

Lise Lyck heldur tað tá vera skilagott at hyggja eftir, hvussu onnur lítil samfeløg klára seg og samanbera seg hesi. Tað er so eisini nettup í hesum sambandi, at samfelagsgranskarar úr fleiri smáum oyggjasamfeløgum halda fund í Nordurlandahúsinum í hesum døgum.

Hetta eru so eisini spurningar, sum verða viðgjørdir á eini norðurlendskari ráðstevnu í Føroyum 26. og 27. juni, sum snýr seg um føroyska búskapin í „strategisk perspektiv“.

Lise Lyck hevur í hesum sambandi lagt til rættis eina bók um hesi viðurskipti. Fleiri føroyingar hava

skrivað í bókina, sum skal vera partur av grundarlagnum undir orðaskiftinum um, hvussu ein kann útvikla føroyska búskapin á skilabesta hátt.

Bankamálið

Vit spurdu Lise Lyck, um føroyingar hava taklað kreppuna á rættan hátt!

-Tað liggja stórir trupuleikar í øllum hesum. Bankamálið spókir framvegis. Tað, sum hendi í februar lagnuárið í 92, átti ikki at verið hent. Men tað er meira týðningarmikið nú at hyggja frameftir, hóast fortíðin framvegis leggur bond á føroyingin.

Lise Lyck vísir á, at meðan privata skuldin er minkað nógv, so er almenna skuldin hjá Føroyum framvegis sera stór. Tí hevur avgerðin í bankasakini framvegis ein sera týðandi leiklut í føroyskum viðurskiptum og fyri framtíðina hjá føroyingum og ikki minst føroyskum vinnulívi.

Danski búskaparfrøðingurin metir tað vera av alstórum týðningi, at tað spyrst eitt fyrri føroyingar positivt úrslit burtur úr bankamálum, soleiðis at tað ikki vera føroyingar einsamallir, sum koma at bera alla ta almennu skuldina, sum stóðst av bankabjargingini.

Politisk loysn má koma

-Hvat heldur tú hevði verið besta úrslitið av bankakanningini?

-Tað hevði verið, at tað varð staðfest, at tað hava verið viðurskipti í viðgerðini av málinum, bæði frá danskari stjórnarsíðu og frá bankanna síðu, sum ikki hava verið so heppin - og at hetta kann hava við sær, at tað fer at koma ein ella onnur politisk loysn av málinum í kjalarvørinum á bankamálum.

-Men hvat skuldi ein slík loysn itøkliga sæð sníð

seg um?

-Ein kann altíð tosa um upphæddina. Ein banki er so yvirtikin, sum ikki hevði tey aktiv, sum áttu at verið har. Tá var talan um einar triggjar milliardir. Í dag hevur ein so ein banka, har tað finnst nøkur aktiv, so talan er um okkurt um hálvaaðru milliard, sum danski staturin eigur at gjalda føroyingum fyri yvirtøkuna av bankanum.

-Men hvat nú um nevndin ikki kemur til hesa niðurstøðu?

-Lat okkum nú síggja, hvussu viðurskiptini fara at bliva. Eg trúgvi har eru møguleikar. Men vit noyðast nú at biða eftir avgerðini hjá bankanevndini og eftir tað tí politiska eftirspælinum. Men harfyri mugu føroyingar ikki bara seta seg aftur á at biða. Ein má spyrja, hvat kann gerast fyri at betra búskapin.

Lise Lyck heldur, at tað kann fáa stóran týðning fyri føroyskan búskap sum